

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Р.М. Постолювський
Р.М. Постолювський
«22» березня 2019 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 ФІЛОЛОГІЯ (ГЕРМАНСЬКІ МОВИ (НІМЕЦЬКА) ТА
ЛІТЕРАТУРИ (ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО))
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою факультету іноземної філології
Протокол № 2 від 26 лютого 2019 р.

Голова вченої ради
факультету іноземної філології *Г.І. Ніколайчук* проф. Ніколайчук Г.І.

Розробник: доц. Орел І.І.

Рівне – 2019

Програма фахового випробування зі спеціальності 035 Філологія (Германські мови (німецька) та літератури (переклад включно)) для вступників на здобуття освітнього ступеня вищої освіти «Магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / І.І.Орел. – Рівне : РДГУ, 2019. – 16 с.

Розробник:

Орел І.І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензенти:

Гамзюк М.В., док. філол. н., проф. кафедри німецької філології Київського національного лінгвістичного університету

Програма вступного випробування для здобуття ступеня вищої освіти магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників, зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінювання знань вступників, рекомендовані літературні джерела, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданні кафедри романо-германської філології (протокол № 2 від «7» лютого 2019 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ.....	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	15
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС.....	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування з німецької мови має на меті визначення рівня підготовки вступників до магістратури в галузі іноземних мов.

На фаховому випробуванні необхідно передусім виявити теоретичні і практичні навички спеціалістів з німецької мови. Тому теоретичні і практичні питання з практичного курсу іноземної мови обов'язково включаються в кожен екзаменаційний білет.

Програма включає також найважливіші теми з інших мовознавчих дисциплін: теоретичної фонетики, теоретичної граматики, лексикології та історії мови, стилістики тощо.

У програмі подано список основної фахової літератури, якою ж, звичайно, не слід обмежуватися при підготовці і проведенні фахового випробування; особливо це стосується статей, які зовсім не подаються в списку, а також і багатьох монографічних праць із відповідних лінгвістичних проблем.

Вимоги до підготовленості вступника.

Вступники повинні:

- вільно користуватися іноземною мовою у професійних наукових та інших цілях;
- володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні;
- знати синтаксичні, семантичні та фонетичні правила і закономірності іноземної мови;
- використовувати соціокультурні знання і вміння в іншомовній комунікації;
- застосовувати культурологічну інформацію у професійній діяльності;
- реалізовувати наукові дослідження, оцінювати й аналізувати власний навчальний досвід та удосконалювати свої навчальні стратегії;
- використовувати власний досвід оволодіння іншомовним мовленням у викладацькій діяльності;
- удосконалювати мовленнєву підготовку шляхом використання автентичних іншомовних матеріалів; демонструвати впевненість і позитивну мотивацію у користуванні іноземною мовою;
- усвідомлювати роль учителя як у шкільному, так і в позашкільному оточенні.

Фахове випробування має на меті проведення продуктивного контролю знань, вмінь та навичок студентів, спрямований передусім на оцінку якості кінцевого продукту та його презентації під час загального обговорення. Цей вид контролю передбачає оцінювання трьох аспектів навчальної діяльності студентів, а саме:

• якості професійної підготовки

Кінцевий продукт, що має практичне і професійне спрямування, оцінюється з огляду на його змістовність, оригінальність, відповідність майбутнім професійним та навчальним потребам виконавців, ступінь досягнення мети вступного іспиту тощо.

• якості презентації

Параметри оцінювання усної та писемної презентації результатів навчання іноземної мови є їх відповідність цілям і змісту вступного іспиту, чіткість презентації, її послідовність і логічність, різноманітність застосованих прийомів, сформованість вмінь публічного мовлення, участь вступників у підготовці та проведенні презентації та подальшому обговоренні.

• якості мовної підготовки

На фаховому випробуванні перевіряються знання вступників лексичного, граматичного матеріалу з іноземної мови, вміння логічно будувати висловлювання та оформлювати їх у завершену за змістом розповідь, розуміти питання та зауваження екзаменаторів та на належному рівні відповідати на них.

Порядок проведення вступного випробування.

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час фахового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними) та порушувати процедуру проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

Порядок оцінювання відповідей вступників.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

I завдання має на меті виявити рівень сформованості вмінь вступників із читання, літературного перекладу фрагментів та інтерпретації уривків з оригінальних творів художньої та наукової літератури.

Обсяг уривку: 1-2 сторінки машинописного тексту.

Час підготовки: 40-50 хвилин.

Відповідь вступника передбачає непідготовлене читання вголос 10-12 рядків, указаних екзаменатором, а також літературний переклад частини уривку українською мовою без словника, але з використанням глосарію.

Інтерпретація тексту включає літературний коментар та розкриття особливостей індивідуального авторського стилю; короткий зміст уривку; фрагментарний лінгвостилістичний аналіз, під час якого вступник повинен визначити роль та місце стилістичних засобів у побудові смислової перспективи тексту, показати вміння аналізувати текст як єдине художнє ціле, базуючи його інтерпретацію на зіставленні та врахуванні взаємних мовних засобів художнього зображення, до яких вдається автор тексту.

II завдання передбачає організацію бесіди з актуальних проблем сучасного життя України та країн, мова яких вивчається, на основі заданої мовленнєвої ситуації та конкретного комунікативного завдання.

Мовленнєві ситуації з німецької мови

1. Die gesunde Lebensweise. Körpersprache.
2. Schönheitspflege als ein Teil der modernen Hygiene.
3. Verkehrsmittel: Auto, Eisenbahn, Flugzeug.
4. Wege der Erhaltung der Natur.
5. Schulbildung in Deutschland: Hauptschule, Realschule, Gymnasium.
6. Hochschulbildung in Deutschland und Russland.
7. Deutsche Mentalität.
8. Das Problem des Nationalcharakters.

9. Mode, Kosmetika, Kleidung und das Aussehen.
10. Die Vorbereitung auf das Studium in der BRD.
11. Der Einfluss des Aussehens auf Zustandekommen in unserem Leben.
12. Aufnehmen der Kontakte und Gewinnen der Freunde.
13. Höflichkeit in verschiedenen Kulturen.
14. Die Gleichgewichtstörungen und die Umwelt
15. Die Regeln des guten Tons.
16. Der Kampf gegen den Terrorismus
17. Der Charakter eines Menschen.
18. Arbeitssuche.
19. «Besser in der Tasche kein Geld als ohne Freund in dieser Welt».
20. «Die erste Liebe ist die beste».
21. Probleme in einer Freundschaft.
22. Die Liebe in unserem Leben.
23. «Fernsehkrankheit». Für und gegen Fernsehen.
24. Die äußere Erscheinung und die Karriere
25. Sinn und Bedeutung der Verlobung.
26. Urlaubspläne.
27. Massenmedien.
28. «Die Freiheit im globalen Internetnetz».
29. Sitten und Bräuche in Deutschland.
30. Das Ideal vom Zusammenleben der Kulturen.

III завдання

Мета визначення рівня володіння вступником питань теоретичного курсу англійської мови, а саме теоретичної граматики, теоретичної фонетики, лексикології, стилістики тощо.

Теоретична підготовка вступника вимагає знання основ теорії мови, її сучасного стану, охоплює знання структури та системи мови, правил та закономірностей її функціонування в процесі іншомовної комунікації.

Розкриття питання з теорії мови передбачає змістовну, логічну, чітку, зв'язну, виразну відповідь вступника на теоретичне питання, вміння показати смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ у запропонованому тексті.

Відповідь на теоретичне питання передбачає вільне володіння іноземною мовою, а також включає здатність та готовність вступника реалізувати одержані знання з теорії мови у своїй практичній діяльності.

Пропонуються такі програми з теоретичних курсів.

Програма з курсу «Теоретична фонетика»

Фонетика як важлива складова частина мовознавства: визначення поняття фонетики, відношення фонетики до інших наук, розділи фонетики (загальна фонетика, описова фонетика, історична фонетика, порівняльна фонетика, експериментальна фонетика), фонетичні одиниці (речення, фраза, ритмічна група, склад, фонема). Орфографія і орфоепія; принципи транскрипції; транслітерація; фонетичне членування мови. Звукоутворення: органи мови і їх найважливіші функції; елементи акустики в фонетиці; артикуляційний і фонетичний базис; акустичні та фізіологічні властивості звуків.

Вчення про фонему: що таке фонема; опозиція, ідентичність; сегментація та ідентифікація фонему; вплив оточення і акценту на фонему; види асиміляції; найважливіші відтінки німецьких фонем. Особливості німецьких голосних: німецькі голосні фонему в сильній позиції; систематизація німецьких приголосних фонем.

Структура складів німецької мови: теорія складів (теорія наповненості, теорія аспірації); типи фонетичних складів (відкриті склади, відносно відкриті склади, закриті

склади). Типи складів за ступенем ударності: склади з наголосом в реченні, склади з сильним наголосом в слові, в ритмічній групі; склади зі слабким наголосом в ритмічній групі; ненаголошені склади. Типи складів за місцем в мовному такті: склади, що стоять після наголошеного складу в реченні; склади, що стоять безпосередньо перед ударним складом у реченні.

Німецький наголос у слові. Види наголосу в слові: динамічний, музичний та кількісний; основні правила німецького наголосу в слові; німецький наголос у слові як фонологічний засіб.

Інтонація німецького речення. Компоненти інтонації (поділ речення на фонетичні одиниці і відповідні паузи; наголос у реченні, мелодія речення; темп мови, сила звуку, окрас звучання мови); фонетичне членування речення на мовні такти; фонетичне членування мовного такту на ритмічні групи. Типи інтонації німецького речення.

Програма з курсу «Лексикологія»

Лексикологія як складова частина мовознавства: визначення поняття лексикології, предмет і завдання дослідження лексикології. Зв'язок лексикології з іншими лінгвістичними науками. Основні розділи лексикології: загальна лексикологія, порівняльна лексикологія, історична лексикологія, описова лексикологія.

Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово як єдність звучання і значення. Зв'язок звучання зі значенням. Значення слова. Основні типи лексичного значення слова. Лексичні та граматичні компоненти в значенні слова. Значення слова і поняття. Значення слова і його вживання. Основні типи зміни значення слова. Лексичне значення і структура основи слова.

Шляхи розвитку словникового складу. Поповнення словникового складу новими словами. Неологізми мовні й авторські. Старіння і відмирання слів. Архаїзми.

Склад лексики сучасної німецької мови за її походженням. Класифікація слів за їх походженням. Слова німецькі і слова запозичені. Слова з індоєвропейською і німецькою етимологією. Проблема запозичень у плані лексикології історичної та лексикології сучасної мови. Проблема класифікації слів іншомовного походження.

Діалект. Сучасна літературна німецька мова. Взаємовідношення між діалектною лексикою та лексикою сучасної літературної німецької мови.

Словотвір. Основні способи словотворення сучасної німецької мови. Особливості суфіксів і префіксів. Словоскладання (види складних слів, класифікація складних слів). Продуктивні і непродуктивні словотворчі типи. Словотворчі типи і лексичні категорії.

Групи слів за значенням (синоніми, антоніми, омоніми). Шляхи виникнення синонімів, антонімів, омонімів. Типи синонімів. Типи антонімів. Лексичні, граматичні, фонетичні синоніми. Омофони, омографи.

Фразеологія. Вільні та усталені вирази. Типи класифікацій фразеологічних одиниць. Структура фразеологічного значення. Типи мотивації фразеологічного значення. Псевдоетимологія / народна етимологія. Мовні та позамовні чинники виникнення фразеологічних одиниць.

Словники німецької мови. Основні типи словників. Словники двомовні. Основні типи одномовних словників. Перекладні словники. Фразеологічні словники. Діахронічні словники.

Програма з курсу «Теоретична граматика»

Граматичний лад мови, що вивчається. Основні розділи граматики - морфологія і синтаксис, їх співвідношення. Методи опису граматичного ладу.

Граматичні форми слова. Зовнішні та внутрішні засоби граматичної форми слова. Граматичне значення. Граматична категорія.

Морфологія. Основні одиниці морфологічного рівня: словоформа, морфема. Особливості морфеміки досліджуваної мови.

Частини мови, визначення поняття «частина мови». Принцип поділу граматичних класів слів.

Іменник: визначення іменника, семантико-структурні класи іменників, граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок), синтаксична функція іменника.

Дієслово: визначення дієслова, семантико-структурні класи дієслова (категорія числа, особи, часу, способу); теорія валентності німецького дієслова.

Прикметник: структурно-семантичні види прикметника, польова структура прикметника як частини мови. Ступені порівняння прикметників, способи утворення прикметників.

Інші частини мови: прислівник, займенник, їх граматичні категорії; службові слова.

Синтаксис. Основні одиниці синтаксису (словосполучення, речення). Речення, проблема визначення поняття «речення», структурна класифікація речення. Комунікативна функція речення, категорія предикативності. Внутрішня структура речення. Члени речення: головні, другорядні. Види підмета і присудка. Актуальне членування речення. Модель речення. Складне речення: складносурядне, складнопідрядне. Види підрядних речень. Порядок слів у реченні.

Програма з курсу «Історія мови»

Сучасна німецька мова і її форми існування. Предмет історії мови. Національні варіанти німецької літературної мови. Форми існування німецької мови (німецька національна літературна мова, діалекти, міські говори).

Діалекти сучасної німецької мови. Періодизація історії німецької мови (староверхньонімецька, середньовверхньонімецька, ранньовверхньонімецька, нововверхньонімецька).

Давньогерманські племена і їхні мови. Класифікація давньогерманських племен та їхніх мов. Загальна характеристика давньогерманської мови. Поняття спорідненості мов і мови-основи. Методика порівняльно-історичного аналізу. Загальноіндоевропейські і загальнонімецькі риси германських мов: наголос, система голосних фонем, система приголосних. Перший пересув приголосних, закон Вернера, граматичне чергування по закону Вернера. Загальноіндоевропейська і загальнонімецька лексика (запозичення з кельтських та латинської мов). Морфологічна система: морфологічна структура у загальноіндоевропейському відмінюванні іменника. Основа на голосні, основи на приголосну. Відмінювання прикметників. Морфологічна класифікація дієслів. Аблаут в давньогерманських сильних дієсловах. Слабкі дієслова. Граматичні категорії дієслова.

Давньовверхньонімецький період. Становлення німецької нації. Походження слова "Deutsch". Діалекти давньовверхньонімецької. Виникнення писемності на давньовверхньонімецькій. Давньовверхньонімецькі пам'ятки писемності: глоси, язичницькі пам'ятники, прозові християнські пам'ятники, поетичні християнські пам'ятники. Фонетичні зміни: вокалізм (зміна давньогерманських дифтонгів на монофтонги).

Умлаут. Дифтонгізація довгих «е» і «о». Консонантизм. Другий пересув приголосних. Лексика і словотвір. Особливості морфологічного ладу: типи відмінювання іменників. Категорії іменника. Поява категорії визначеності / невизначеності. Відмінювання прикметника. Виникнення займенникового типу відмінювання прикметника. Морфологічна структура дієслова. Тематичний голосний. Відмінювання слабких і сильних дієслів в Präsens і Imperfekt. Неправильні дієслова. Претеріта-презентні дієслова.

Середньовверхньонімецький період. Загальна характеристика періоду: розвиток письмової німецької мови, виникнення наддіалектних варіантів літературної мови. Класичний період середньоніжньонімецької. Героїчний епос. Куртуазний епос. Лірика мінезингерів. Інші літературні жанри. Поширення німецької мови. Середньоніжньонімецькі діалекти. Особливості мовного розвитку в середньовверхньонімецький період: розвиток словника. Фонологічна система (ослаблення

ненаголошених голосних, фонологізація умлаут). Нові голосні. Виникнення фонемі «f». Інші зміни в системі приголосних. Становлення граматичних категорій іменників: уніфікація типів відміни. Спрощення структури вербальних форм. Спрощення особових закінчень дієслів. Відмінювання дієслів у Präsens і Imperfekt. Розвиток граматичних категорій дієслова. Категорія часу. Категорія способу.

Ранньовірхньонімецький період. Загальна характеристика. Становлення загальнорімецької літературної норми: виникнення територіальних варіантів літературної мови. Література ранньовірхньонімецької: бюргерська література. Нелітературні прозові жанри: розвиток «ділової» німецької. Реформація. Діяльність М. Лютера. Лексика ранньовірхньонімецької: поява нової лексики, зміна значення слів, запозичення в галузі науки, релігії, права. Словотвір (роль словоскладання). Фонетичні зміни. Дифтонгізація довгих голосних високого піднесення, монофтонгізація старих дифтонгів високого підйому. Стислість і довгота. Зміна в системі приголосних (фонемі "s" і "z", зникнення інтервокального "h"). Особливості граматичного ладу. Типи відмінювання іменників, утворення множини, граматичний рід іменників. Зміни в системі дієслівного аблаута. Розвиток майбутнього часу дієслова Konditionalis.

Нововірхньонімецький період. Становлення єдиної національної літературної мови. Становлення національної літературної норми. Поширення вірхньонімецької літературної мови на півночі Німеччини. Діяльність граматистів. Діяльність мовних товариств. Пуризм. Роль періодичної преси. Проблема мовної норми в другій половині 18 століття. Роль класичної німецької літератури. Нормалізація німецької літературної вимови. Нормалізація німецької орфографії. Подальша нормалізація німецької мови в 18-19 ст. Розширення словника в новий час.

Програма з курсу «Світова література»

Антична література. Міф як утілення духовно-етичної системи цінностей давньої людини.

Гомер «Іліада» та «Одіссея». Композиційна своєрідність поем. Епічний ідеал античного воїна-героя (Ахілл, Гектор). Характер взаємин героїв та богів. «Гомерівське питання». Лексико-художні засоби твору.

Джерела античного театру. Давньогрецька трагедія. Походження трагедії. Структура давньогрецької трагедії, її основні характеристики, розуміння трагічного давніми греками. Творчість Есхіла, Софокла, Евріпіда. Давньогрецька комедія. Творчість Аристофана.

Римська література. Публій Вергілій Марон «Енеїда» Історія створення та загальна характеристика сюжету. Історична місія Риму у світовому розвитку народів.

Значення античної літератури для розвитку європейської літератури.

Література Середніх віків. Середні віки як культурно-історична доба. Жанрово-стильова система середньовічної літератури.

Героїчний епос як один із провідних жанрів середньовічної літератури: «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Пісня про Нібелунгів».

Лицарська (куртуазна) література. Лірика трубадурів і труверів. Лицарський роман, його типологія. «Роман про Трістана та Ізольду».

Міська та народна література. Фабліо та шванки. «Роман про Лиса»: композиція твору, його спрямованість, головні образи.

Данте. «Божественна комедія»: історія створення, сутність назви та особливості композиційної побудови твору. Духовний та моральний сенс подорожі героя. Алегоричне значення образів Поета, Вергілія, Беатріче. Християнські та античні традиції у творі.

Література доби Відродження. Відродження як культурно-історична доба. Література італійського Відродження. Франческо Петрарка. Оспівування краси природи та кохання до Лаури («Книга пісень»). Художня та психологічна своєрідність лірики Петрарки.

Джовані Боккаччо як зачинатель нової європейської прози. Збірка новел «Декамерон»: її композиція, тематичне багатство. Майстерність Бокаччо-новеліста.

Література французького Відродження. Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». Гуманістичні ідеї роману. Гротеск і гіпербола як основні виражальні засоби.

Література іспанського Відродження. Характеристика творчості Сервантеса. «Дон Кіхот». Проблематика. Композиція. Протиставлення ідеалізму Дон Кіхота тверезій розсудливості Санчо Панси.

Література англійського Відродження. Творчість В.Шекспіра. «Шекспірівське питання». Періодизація творчості. Жанрова розмаїтість та багатоплановість спадщини Шекспіра. Жанр комедії і трагедії у Шекспіра («Ромео і Джульєтта», «Гамлет», «Отелло», «Король Лір»). Проблематика і специфіка жанру сонета.

Література 17 століття. Література бароко: найвидатніші представники (Дж. Мільтон, Педро Кальдерон, Джон Донн), провідні теми, стильове новаторство лірики.

Педро Кальдерон. «Життя – це сон». Педро Кальдерон – видатний драматург і поет іспанського бароко. «Життя – це сон» як втілення світоглядних і художніх принципів бароко. Філософсько-моральний конфлікт драми.

Література класицизму. Узагальнення теоретичних засад класицистичної літератури в трактаті Нікола Буало «Мистецтво поетичне» (античність як естетичний канон, культ розуму, правило «трьох єдностей» у драмі, розмежування високих та низьких жанрів).

Драматургія французького класицизму. П.Корнель, Ж.. Расін. Мольєр – французький комедіограф, актор, театральний діяч. Провідні теми комедій Мольєра.

Література 18 століття. Провідні концепції Просвітництва: «природної людини» та «громадянина світу». Література як основний засіб пропаганди просвітницьких ідей.

Данієль Дефо «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо». Віддзеркалення в історії Робінзона Крузо шляху людства до цивілізації, віри автора в силу людського розуму. Жанр робінзонади у творчості письменника.

Джонатан Свіфт. «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гулівера». Сатиричне змалювання державного устрою, законів та звичаїв Ліліпутії. Образ Гулівера: людяність, мужність, допитливість, витримка.

Йоганн Вольфганг Гете. Трагедія «Фауст». Історія створення, композиція та проблематика. Гетівське розуміння проблеми справжнього сенсу буття як неспинного пошуку. Образ Фауста як втілення динамізму нової європейської цивілізації. Пошуки сенсу буття і призначення людини. Опозиція Фауст – Мефістофель. Тема кохання Фауста й Маргарити. Фауст як один із вічних образів.

Література 19 століття. Загальні відомості про добу романтизму. Специфіка романтичного світосприйняття. Ствердження культу краси в мистецтві. Риси героя-романтика: поривання до волі, творча фантазія, надзвичайний розмах почуттів, спроможність на індивідуальний бунт проти світу.

Вальтер Скотт – фундатор жанру світового історичного роману. Особливості романів Скотта. Широка панорама життя середньовічної Англії у романі «Айвенго».

Джорж Байрон – англійський поет-романтик. Провідні мотиви творчості: теми «світової скорботи», втечі від світу. «Байронізм». Романтична поема «Паломництво Чайльд-Гарольда». Образ Чайльд-Гарольда як утілення байронічного героя. Українська та східна теми у творах «Мазепа», «Корсар», «Манфред», «Дон Жуан».

Ернст Теодор Амадей Гофман – німецький романтик. Протиставлення творчої людини і бездуховного філістера – основний конфлікт творів: «Золотий горнець», «Життєва філософія kota Мура». Сатирично-філософський зміст казки «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер».

Віктор Марі Гюго. Особливості змалювання боротьби добра й зла у романі «Собор Паризької Богоматері». Життєві долі Есмеральди, Квазімодо, Клода Фролло. Образ Собору. Антитеза як основний прийом побудови твору.

Едгар По – як засновник жанру інтелектуального детективу. Романтика розкриття таємниці, «пригоди думки», відчуття насолоди від процесу пізнання у творах «Золотий жук», «Вбивство на вулиці Морг».

Волт Вітмен. Особливості творчого розвитку В. Вітмена. Новаторський характер його лірики. Поетична збірка «Листя трави»: особливості композиції, тематика. Розкриття теми єдиного людства, соціальної й природної рівності усіх форм буття. Нові засади бачення й зображення людини.

Реалізм XIX століття, його світоглядне та естетичне підґрунтя. Посилена увага до психологічного та соціального аналізу – характерна риса реалізму XIX століття.

Стендаль - один із фундаторів французького реалізму. Роман «Червоне й чорне». Показ в образі Жульєна Сореля трагічної внутрішньої боротьби, сильних пристрастей та егоїстичного розрахунку. Композиція твору та його символіка.

Оноре де Бальзак – автор багатотомної «Людської комедії»: основні принципи побудови, тематико-жанровий склад, універсальність задуму. Проблема уявних та справжніх життєвих цінностей у повістях «Гобсек», «Батько Горіо», «Втрачені ілюзії». Зображення влади золота як руйнівної сили.

Глибина психологічного аналізу у творі Гюстава Флобера «Пані Боварі».

Змалювання соціальних контрастів і моральних конфліктів англійського суспільства у творах Ч.Діккенса.

Шарль Бодлер – пізній романтик і предтеча символізму. Пристрасні пошуки краси в оточенні вульгарного буржуазного існування – стрижень збірки «Квіти зла». Проблема взаємин краси й зла. Трактатування предметних образів як «видимих проявів» душевних рухів.

Олександр Пушкін. Провідні мотиви лірики (пейзажна, філософська та інтимна лірика). «Євгеній Онегін» – соціально-психологічний роман у віршах. Онегін як утілення типу «зайвої людини». Гармонія внутрішнього світу Тетяни. Пушкінське переосмислення типу романтика в образі Ленського.

Михайло Лермонтов. Провідні мотиви творчості. Характер взаємин ліричного героя з природним світом. «Герой нашого часу» – морально-психологічний роман про долю покоління 40-х років XIX століття. Романтичні «байронічні» риси образу Печоріна, моральні наслідки його конфлікту з навколишнім світом.

Микола Гоголь. Вплив української культури на розвиток його творчості. Романтика українських легенд та казок у циклі «Вечори на хуторі поблизу Диканьки». Зображення історичних подій в Україні, побуту й звичаїв Запорозької Січі в повісті «Тарас Бульба». «Мертві душі» – соціально-історичний та філософсько-етичний аспекти аналізу російського життя. Галерея поміщицьких типів. Сутність авантюри Чичикова, функції його образу у розвитку сюжету, розкритті авторського задуму. Жанр і композиція твору.

Творчість Федора Достоєвського. Проблеми пошуків духовних орієнтирів та морального вибору в романі «Злочин і кара». «Суперечливість» теорії Раскольниковова. Осмислення шляхів «сильної» особистості та «маленької» людини.

Історична епопея Льва Толстого «Війна й мир». Філософські роздуми автора про історію, особистість і народ. Утілення різних шляхів пошуків сенсу буття (Андрій Болконський, П'єр Безухов). Уособлення ідеалу «природної» краси в образі Наташі Ростової. Художнє дослідження сімейних стосунків у романі «Анна Кареніна».

Антон Чехов. Сутність чеховського перевороту в драматургії, зображення трагізму «дрібниць життя» в оповіданнях А.Чехова. Художні особливості оповідань: роль символічної деталі, психологічного підтексту, відкритого фіналу. Викриття штучності людських почуттів, проявів бездуховності («Людина у футлярі», «Дама з собачкою», «Скрипка Ротшильда»). Висміювання боягузтва, підлабузництва, безвідповідальної наївності в оповіданнях автора («Хамелеон», «Товстий і тонкий», «Зловмисник»). Сенс

назв творів. «Вишневий сад». Проблема життєвого вибору інтелігенції початку ХХ століття. Символічні значення образу вишневого саду. Символічний підтекст твору.

Література 20 століття. Модернізм і авангардизм. Основні риси та стадії модернізму. Філософсько-естетичні засади європейського символізму, його видатні представники (П.Верлен, А.Рембо, С.Мелларме, М.Метерлінк).

Англійський естетизм як художнє явище (кінець 60-х – початок 90-х років ХІХ ст.). Провідні ідеї естетизму, їх формування у працях Джона Рьоскіна.

Творчість Оскара Уайльда як вираження ідей естетизму. Ідея мистецтва як ілюзії, «мистецтва брехні». Роман «Портрет Доріана Грея».

«Нова драма» в англійській літературі. Джордж Бернард Шоу як творець «драмидискусії» Роль міфологічного мотиву в організації п'єси «Пігмаліон». Тлумачення назви і жанрового підзаголовку («роман-фантазія»). Проблематика драми: морально-етична, соціальна, філософська, наукова. Тлумачення проблеми англійської фонетики. Система персонажів п'єси. Художня своєрідність п'єси. Використання парадоксів.

Формування модерністського роману. Література «потому свідомості» – визначне явище модерністської прози. Творчість Джеймса Джойса, «батька модерністського роману». Роман «Улісс». Проблема міфотворчості в мистецтві модернізму. Широкий культурологічний контекст роману (символіка мистецтва, частин тіла, кольорів, музики тощо). Стилізація і пародіювання різних жанрів у романі. Значення роману «Улісс» для становлення європейського високого модернізму.

Жанр антиутопії у світовій літературі: Замятін «Ми», Олдос Хакслі «Цей дивний, новий світ», Оруел «1984». Особливості жанру-антиутопії, його витоки.

Літературний процес у США на рубежі віків. Своєрідність реалізму в американській літературі. Творчість Марка Твена. Джек Лондон. «Мартін Іден» – соціально-реалістичний роман. Трагедія митця з народу в буржуазному суспільстві. Теодор Драйзер. Тема «американської мрії» у Драйзера. Роман «Сестра Керрі». Соціальне та естетична проблематика роману.

Ернест Міллер Хемінгуей - письменник, журналіст, кореспондент. Новаторство прози. Романи Хемінгуея про «втрачену генерацію». Герой письменника / «герой кодексу». Філософська повість-притча «Старий і море» - гімн людській праці, волі і мужності. Е. Хемінгуей - майстер новелістики / оповідання із збірок «В наш час», «Переможець не одержує нічого», оповідання «Сніги Кіліманджаро»/.

«Срібна доба» російської поезії. Розмаїття літературних напрямів, течій шкіл. Трагічні долі митців «срібної доби». Творчість Олександра Блока. Анна Ахматова – представниця акмеїзму. Сергій Єсенін – співець російської природи.

Художні особливості прози Олександра Купріна та Івана Буніна.

Михайло Булгаков. Життєвий і творчий шлях. «Майстер і Маргарита». Світ біблійної давнини, радянської сучасності й фантастичної «демоніади» в творі. Ствердження цінності творчості і кохання та їхньої рятівної сили в долях майстра і Маргарита. Переосмислення євангельських сюжетів і образів у творі, прийом «роману в романі». Особливості композиції, художнього часу й простору, наскрізні мотиви.

Інтелектуальний роман як своєрідний літературний жанр. Представники інтелектуальної романістики у світовій літературі: Томас Манн, Герман Гессе, Вільям Фолкнер. Вільям Голдінг.

Проблеми моральної сутності прогресу в романах Голдінга («Володар мух», «Шпиль», «Піраміда», «Ритуали плавання»). Творчість Джона Фаулза. Філософські романи письменника. Концепція життя як гри, театру.

Філософія екзистенціалізму, її вплив на французьку літературу 50-60 роках. Жан-Поль Сартр як теоретик і практик екзистенціалістської літератури. Альбер Камю. Екзистенціалістська концепція буття, існування людини в «Міфі про Сізіфа». Художнє осягнення подій Другої світової війни у світлі екзистенціалістської філософії у романі «Чума». Поняття про «роман-притчу».

Модерністські та неоавангардистські тенденції в драматургії та прозі 50-60-х років. «Театр абсурду», його витоки, естетичні засади. Представники «театру абсурду»: Ежен Йонеско і Семюель Беккет.

Постмодернізм як один з найзначніших напрямів мистецтва ХХ століття, його теоретичні засади й художня практика.

«Чорний гумор» - один із варіантів американського постмодернізму. Представники Т.Пінчон, Д.Хоукс, Д.Барт, Д.Бартельмі, Кен Кізі та ін. Огляд найзначніших явищ в американській літературі 80-90-х років.

Макс Фріш. Проблема ідентичності людини самій собі в романах «Штіллер», «Гомо Фабер», «Назву себе Гантенбайн». Фрідріх Дюрренматт. Художнє дослідження феномена влади - філософсько-етичне підґрунтя драматургії автора.

Постмодернізм в італійській літературі. Творчість Умберто Еко – теоретика, семіотика, культуролога, письменника. Роман «Ім'я троянди».

Своєрідність латиноамериканської літератури. Габріель Гарсія Маркес. Роман «Сто років самотності». Творчий доробок Хорхе Луїса Борхеса.

Милорад Павич «Хазарський словник» як яскравий приклад гіпертексту. Концепція «Хазарського словника»: пересторога розчиненню народів у вирі глобалізації сучасного світу; невміння або небажання людини, народу, релігійної конфесії зрозуміти інших як «метафора нашого світу». Улюблені художні засоби письменника.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою. Виділені такі рівні компетентності (початковий, середній, достатній, високий).

**Таблиця відповідності
рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей
вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий Відповіді вступника на теоретичні питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про зміст мовознавчих і літературознавчих категорій. У відповідях на практичні та творчі завдання вступник не виявляє самостійності, демонструє невміння аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу, приймати рішення	0-99	Незадовільно
Середній Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання	100-149	Задовільно
Достатній Вступник знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча й і бракує власних суджень	150-179	Добре
Високий Передбачає глибокі знання з мовознавства і літературознавства, ерудицію, вміння застосовувати знання творчо, здійснювати зворотній зв'язок у своїй роботі, самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Відповідь вступника свідчить про його вміння адекватно оцінити власні здібності, можливості, рівень домагань, психологічні особливості; вибрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани, долати критичні педагогічні ситуації тощо	180-200	Відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков. – М., «Владос», 2001. – 288 с.
2. Арсеньева М.Г. Введение в германскую филологию. Учебник для филологических факультетов. – М.: ГИС, 2000.
3. Белова. Аналитическое чтение. - Пятигорск, ПГЛУ. 2001
4. Брандес М.П. *Übungen zur deutschen Textstilistik*. Практикум по стилистике текста. Немецкий язык. -М.: Издат.центр"Академия", 2002
5. Девкин В.Д. Занимательная лексикология. – М.: «Владос», 1998.
6. Девкин В.Д. Немецкая лексикография: Учеб. пособие для вузов. – М.: Высш. шк., 2005. – 670 с.
7. Девкин В.Д. Немецкая разговорная лексика. – М., 1993.
8. Зеленецкий А.Л., Новожилова О.В. Теория немецкого языкознания: Учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 400 с.
9. Козьмин О.Г., Никифорова В.Г. Практическая фонетика немецкого языка. – М.: Высш. шк., 2004.
10. Москальская О.И. Грамматика текста. – М., 1998.
11. Москальская О.И. Теоретическая грамматика современного немецкого языка. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с.
12. Ольшанский И.Г. Лексикология: Современный немецкий язык = Lexikologie: Die deutsche Gegenwartssprache: Учебник для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 416 с.
13. Рахманова Н.И. История немецкого языка. От теории к практике: Учебное пособие. – М.: Высш. шк., 2003. – 334 с.
14. Степанова М.Д. Словообразование современного немецкого языка. – М., 1990.
15. Степанова М.Д., Чернышева И.И. Лексикология современного немецкого языка. Учебник для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 256 с.
16. Филичева Н.И. История немецкого языка. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 304 с.
17. Щербина С. Ю. Стилистика немецкого языка. Хабаровск: Изд-во Хабаровского пед. университета. 2001.
18. Jung W. *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. – Санкт-Петербург, 1996.
19. Kosmin O.G., Bogomasowa T.S., Hizko L.I. *Theoretische Phonetik der deutschen Sprache*: Учеб. для ин-тов и фак-тов иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990.
20. Kosmin O.G., Sulemova G.A. *Praktische Phonetik der deutschen Sprache*: Учеб. Пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Иностранный язык». – М.: Просвещение, 1990.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. Kazankova K. Tendenzen in der deutschen Gegenwartssprache am Beispiel des Wortschatzes. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://kazankowa.by/node/17>
2. Römer Christine. Vorlesung: Germanistische Vorlesung: Germanistische Lexikologie Lexikologie. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: http://www.personal.uni-jena.de/~xcr/website/lehre/ws0405/downloads/LexVI2004_05.pdf
3. Schippan Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2002. – 310 S.
4. Лекціопедія. Das Wort als Grundeinheit der Sprache. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://www.lektsiopedia.org/lek2-73590.html>
5. Натаров І.В. Lexikologie. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://natarov.pp.ua/deutsch/lexikologie/>
6. Aussprache der deutschen Sprache. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: https://de.wikipedia.org/wiki/Aussprache_der_deutschen_Sprache
7. Koloman Brenner, Balázs Huszka, Csaba Werk-Marinkás. Deutsche Phonetik: Eine Einführung. - Budapest – Veszprém, 2006. – 162 S. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://mek.oszk.hu/05100/05198/05198.pdf>
8. Kurze Einführung in die Phonetik. Online-Wörterbuch. Hueber. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: https://www.hueber.de/seite/pg_phonetik_dwb
9. Phonetik. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://cornelia.siteware.ch/phonetik/>
10. Theoretische Phonetik. Die Texte zur Vorlesung. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://www.scriub.com/limba/germana/Die-Texte-zur-Vorlesung-Theore82755.php>
11. Weinrich Harald. Textgrammatik der deutschen Sprache - Mannheim Leipzig -Wien Zürich: Dudenverlag, 1993. - 1101 S.
12. Теоретическая грамматика немецкого языка. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: http://www.deutsch-uni.com.ru/theor/theor_index.php
13. Харитоновна И.Я. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache, Syntax. Учеб. пособие. - Головное издательство, Киев: изд. объединение "Вища школа", 1976. - 178 с. – Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1026270/>
14. Deutsche Sprachgeschichte. - Elektronний ресурс. - Режим доступу: https://de.wikipedia.org/wiki/Deutsche_Sprachgeschichte
15. Vom Indogermanischen zum Deutschen. - Elektronний ресурс. - Режим доступу: <http://www.stefanjacob.de/Geschichte/Unterseiten/Sprachgeschichte.htm>
https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=14&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiopIyBorbLAhWIIJoKHQCqB6cQFghsMA0&url=http%3A%2F%2Fwww.christianlehmann.eu%2Fling%2Fsprachen%2Findogermania%2FRomGesch%2FSprachgesch.html&usg=AFQjCNG3CMdo2_Y8Zgsoh4uz5JqmVg5drQ